Deloitte.

De controle is nog in afrondende fase. Een aantal zaken zijn nog te ontvangen en een aantal onderdelen moeten wij nog afwikkelen c.q. zitten in onze review-fase.

Accountantsverslag 2025

Gemeente Losser, 9 juni 2026 [CONCEPT t.b.v. bespreking financiële werkgroep]

MAKING AN IMPACT THAT MATTERS since 1845

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Meander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9839
www.deloitte.nl

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Losser
Postbus 90
7580 AB LOSSER

Datum
juni 2026

Ons kenmerk

Behandeld door
drs. V.V. Jongbloed RA
T: 06 2025 2002
E: vjongbloed@deloitte.nl

J. Mensink MSc
T: 06 5015 1617
E: jmensink@deloitte.nl

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2025 van gemeente Losser. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2025 van de gemeente Losser.

De jaarrekening 2025 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van gemeente Losser. Bij deze jaarrekening zijn wij voornemens op XX juni 2026 een goedkeurende controleverklaring voor het getrouwe beeld te verstrekken.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging gedateerd d.d. 18 september 2025 en met ons auditplan, dat is besproken met uw griffier en de concerncontroller d.d. 27 oktober 2025.

Wij hebben het concept van dit accountantsverslag besproken met de portefeuillehouder Financiën en de concerncontroller. Graag lichten wij dit rapport ook toe aan de leden van de financiële werkgroep op 9 juni a.s. en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. V.V. Jongbloed RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing. Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting 4

- Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen 5

Bevindingen jaarrekening 9

- De financiële positie van uw gemeente 10
- Belangrijkste bevindingen uit onze controle 16

Interne beheersing 20

- Sociaal Domein 23
- Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing 24

Bijlagen 25

- Bijlage A - Niet-gecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden 26
- Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025 27
- Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging 29

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen jaarrekeningcontrole

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Getrouwheid	• Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken over het getrouwe beeld van de jaarrekening, inclusief de daarin opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van het college. • Met ingang van het begrotingsjaar 2025 is de berekening van de goedkeuringstolerantie gewijzigd en wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen de tolerantie voor getrouwheid en onzekerheid. De nieuwe goedkeuringstolerantie bedraagt 2% voor fouten én onzekerheden van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves en bedraagt afgerond € 1,8 miljoen. • De goedkeuringstolerantie voor de controle is met de raadsleden in de financiële werkgroep besproken d.d. 13 januari 2026. Tevens is het auditplan met daarin een toelichting over de goedkeuringstolerantie ter kennisgeving aan de raad aangeboden op 20 november 2025. • Wij hebben tijdens onze controle van de WNT geen niet-gecorrigeerde feitelijke afwijkingen geïdentificeerd.
Rechtmatigheidsverantwoording	• Het college heeft in haar rechtmatigheidsverantwoording fouten gerapporteerd hoger dan de verantwoordingsgrens. Een groot deel van deze rechtmatigheidsfouten (vanuit het begrotingscriterium) zijn acceptabel. Er resteren géén niet-acceptabele rechtmatigheidsfouten hoger dan de verantwoordingsgrens. • In de paragraaf bedrijfsvoering zijn de bevindingen groter dan de rapporteringstolerantie toegelicht door het college. • De gehanteerde verantwoordings- en rapportagegrens bedraagt – conform de door de raad vastgestelde Financiële verordening – € 1,8 miljoen (2% van de lasten) respectievelijk € 92.500 . • Wij hebben de conclusies van het college in ons getrouwheidsoordeel betrokken waaruit geen materiële tekortkomingen zijn gebleken. • Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd ten aanzien van de SiSa-bijlage die als bijlage bij de jaarstukken is opgenomen. In Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025 is de voorgeschreven tabel met fouten en onzekerheden opgenomen.
Speerpunten gemeenteraad	Uw gemeenteraad heeft ons de volgende speerpunten meegegeven voor de controle 2025: • Realistische investeringsramingen: Hierover hebben wij aan u gerapporteerd in onze boardletter 2025. In dit accountantsverslag gaan wij nog kort in op de realisatiekracht van de investeringsplanning op basis van de jaarrekeningcijfers. • Data gedreven werken: Hierover hebben wij aan u gerapporteerd in onze boardletter 2025. • Doorontwikkeling planning en control producten: Hierover hebben wij aan u gerapporteerd in onze boardletter 2025.
Sociaal domein	• Het sociaal domein blijft een omvangrijke, complexe opgave voor gemeente, waarbij keuzes en prioritering nodig zijn om ambities uitvoerbaar te houden. In 2025 bedroegen de lasten € 41,9 miljoen en deze zijn daarmee € 3,1 miljoen hoger dan in 2024. In de begroting was een stijging voorzien van circa € 2 miljoen ten opzichte van voorgaand jaar.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

Financiële positie	• De financiële positie ultimo 2025 is afgenomen ten opzichte van 2024, bezien vanuit de omvang van het eigen vermogen (afgenomen met € 6,1 miljoen) en de licht gedaalde weerstandratio. • Er is ultimo 2025 sprake van een negatieve structurele exploitatieruimte. De gemeente dekt het tekort op de korte termijn via de algemene reserve. Deze verwerkingswijze is mogelijk binnen de BBV-voorschriften, maar vormt wel een aandachtspunt voor de meerjarenraming. Op middellange termijn is het noodzakelijk de balans tussen structurele baten en lasten te (blijven) waarborgen. • De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2025 € 16,9 miljoen (2024: € 19,6 miljoen). De door het college berekende benodigde weerstandscapaciteit voor specifieke risico's bedraagt € 2,6 miljoen (2024: € 2,4 miljoen). De beschikbare capaciteit is daarmee ruim toereikend ten opzichte van de geïnventariseerde risico's, de ratio weerstandsvermogen is ten opzichte van 2024 met 1,5 verminderd, maar nog steeds zeer ruim te noemen. • Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over 2025 bedraagt € 6,1 miljoen nadelig. Na de mutaties in de reserves ad € 2,7 nadelig, resteert een nadelig gerealiseerd resultaat van € 3,3 miljoen.
Realisatiekracht investeringsplanning	• In onze boardletter 2025 hebben wij gerapporteerd over de realisatiekracht van de investeringsplanning en de spanning tussen de groeiende investeringsambities en de beschikbare uitvoeringscapaciteit. • De realisatiekracht is relevant in het kader van de te realiseren (noodzakelijke) investeringen en het ambitieniveau van de raad. Hoewel de investeringsopgave voortkomt uit landelijke, regionale en lokale opgaven, is de vraag of deze ambities daadwerkelijk realiseerbaar zijn van belang. De balans tussen het ambitieniveau van de raad, de realisatiekracht van de organisatie en de (benodigde) externe partijen is niet uniek voor Losser, maar is een uitdaging die wij landelijk veel zien. Uw organisatie erkent dat het tot uitvoering brengen van alle investeringsambities gepaard moet gaan met een realistische planning en adequate sturing. Het door ontwikkelen van het MIP naar MIP 2.0 is in dat licht een relevante stap om het inzicht en overzicht te versterken. Hierbij is scherpe prioritering en een realistische fasering zeker net zo belangrijk. • Het volume van de investeringsambities groeit fors: de beschikbare investeringskredieten zijn in drie jaar tijd bijna verdubbeld. Van € 41 miljoen in 2022 naar € 68,5 miljoen in 2025 (+44% t.o.v. 2022). Tegelijkertijd neemt hetgeen Losser jaarlijks realiseert aan investeringen niet evenredig toe. Uit de jaarrekening blijkt dat het totale begrote investeringsvolume in 2025 € 43,7 miljoen bedraagt, waarvan € 11,1 miljoen is gerealiseerd (circa 25%). • Op basis van deze cijfers benadrukken wij het belang van (tijdig) keuzes maken in zowel de samenstelling als de fasering van de investeringsportefeuille. Daarnaast adviseren wij de mogelijkheden te onderzoeken het MIP 2.0 te koppelen aan toetsbare faseringen en vrijgave-criteria voor projecten (marktcapaciteit, inzetbare organisatiecapaciteit en realistische doorlooptijden) om grip te houden op gestelde ambities en te voorkomen dat investeringen verder opstapelen zonder duidelijke prioritering en uitvoerbaarheid.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

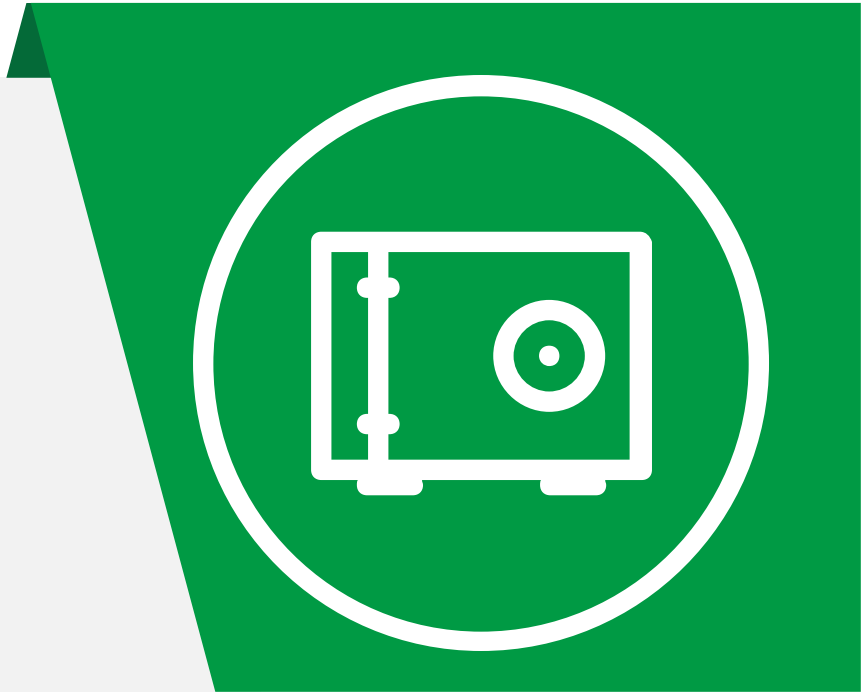
Belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen

IT-omgeving	• Voor boekjaar 2025 is een ISAE3402 type II rapport afgegeven voor de systemen CODA en Suite welke door ons is betrokken in de beoordeling van de General IT Controls en een solide basis vormt voor onze controleaanpak. Binnen deze beoordeling zijn geen nieuwe bevindingen geconstateerd en eerdere bevindingen zijn adequaat opgevolgd dan wel gemitigeerd. • De gemeente bereidt zich voor op de implementatie van ERPx per 1 januari 2027. In dit kader hebben wij enkele handreikingen gedeeld, waaronder een normenkader en aandachtspunten gebaseerd op ervaringen bij andere gemeenten. Wij volgen de ontwikkelingen nauwgezet, blijven beschikbaar voor eventuele ondersteuning en zullen hierover nader rapporteren in onze boardletter 2026.
Frauderisicoanalyse	• De gemeente heeft het frauderisicomanagement concreet doorontwikkeld met een kwantitatieve, verbrede interne frauderisicoanalyse en een duidelijke 3LoD-governance, maar moet dit blijvend verankeren, periodiek actualiseren, van voldoende capaciteit en gerichte monitoring voorzien, en de belangrijkste keuzes proactief bestuurlijk en richting de raad communiceren.
Opstel- en controleproces	• Medio 2025 hebben we samen met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2024 geëvalueerd en waar nodig het interne draaiboek en de werk- en planningsafspraken aangescherpt. Hierdoor is het proces verder geoptimaliseerd. • De verantwoording over en de interne controle van de SiSa-bijlage zijn van voldoende niveau. Door de omvang van het aantal regelingen en het toenemen van de complexiteit van regelingen, adviseren wij deze processen blijvend te evalueren en van voldoende capaciteit te voorzien.
Overig	• In bijlage A bij dit accountantsverslag blijken de (niet)-gecorrigeerde bevindingen, onzekerheden en tekortkomingen in de toelichtingen die tijdens de controle zijn geconstateerd. • In bijlage C is de onafhankelijkheidsbevestiging te vinden.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Bevindingen jaarrekening

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

De financiële positie van de gemeente

Het vermogen van uw gemeente is afgenomen

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd. De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten over het boekjaar 2025 bedraagt € 6 miljoen nadelig. Per saldo is tussentijds € 2,7 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2025 circa € 3,3 miljoen nadelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het overzicht hiernaast hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2025 circa 23% van het balanstotaal (ultimo 2024: 31% van het balanstotaal) en is afgenomen ten opzichte van 2024.

Naast de daling van het eigen vermogen (€ 6 miljoen) van uw gemeente, zijn de verplichtingen (voorzieningen en de lang- en kortlopende verplichtingen) in 2025 sterk gestegen (+ € 8,5 miljoen). De belangrijkste redenen van deze stijging zijn:

- De toename van de voorziening Pensioenen wethouders (€ 0,8 miljoen)
- De opname van een langlopende schuld (€ 5 miljoen), tegenover een aflossing van de bestaande leningenportefeuille van € 2,4 miljoen.
- De toename van kasgeldleningen en negatieve banksaldi (€ 9,3 miljoen)
- De toename van de ontvangen voorschotbedragen voor het uitvoeren van projecten/subsidies: + € 70,2 miljoen.

De externe geldleningen zijn grotendeels ingezet om de investeringen in de materiële vaste activa te financieren: investeringen bedrijfsgebouwen (€ 2,4 miljoen) en investeringen in grond- weg- en waterbouwkundige werken (€ 7,8 miljoen).

Eigen vermogen (x € 1.000)	2025	2024	2023	2022
Eigen vermogen per 1 januari	30.372	34.345	34.614	29.080
Tussentijdse resultaatbestemming	-2.714	- 1.216	- 1.149	- 1.010
Gerealiseerd resultaat	- 3.346	- 2.757	880	6.544
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**- 6.059**	**- 3.973**	**- 269**	5.534
Eigen vermogen per 31 december	24.313	30.372	34.345	34.614

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

De financiële positie van de gemeente

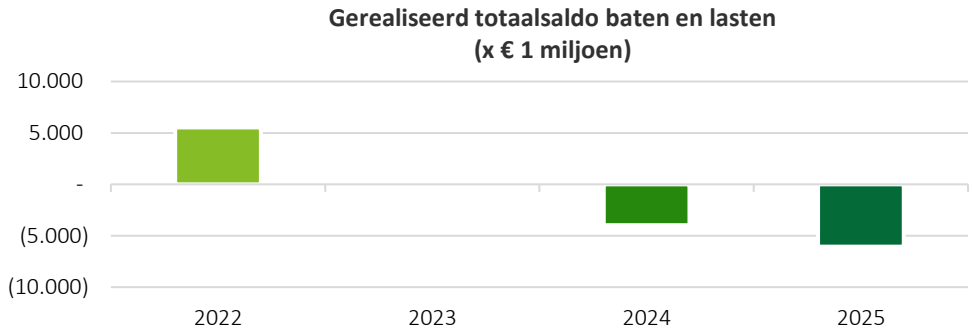
Saldo baten en lasten

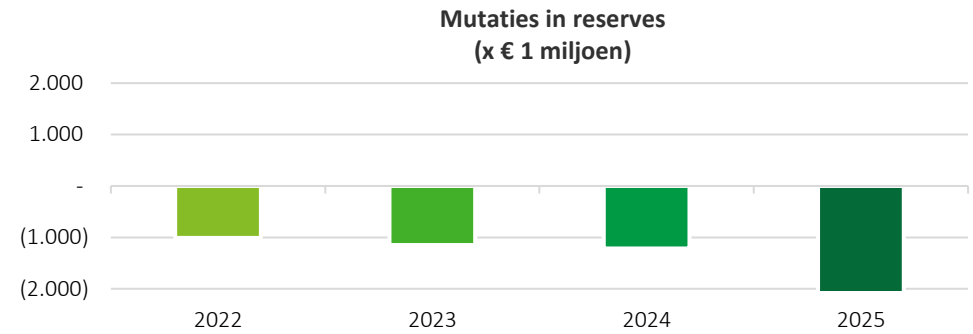
Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemming. Deze tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de onttrekkingen aan en stortingen in reserves gedurende het boekjaar. Deze mutaties in reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de eerdere politieke besluitvorming. Wat het voorgaande concreet betekent voor uw gemeente hebben wij in het overzicht hieronder weergegeven.

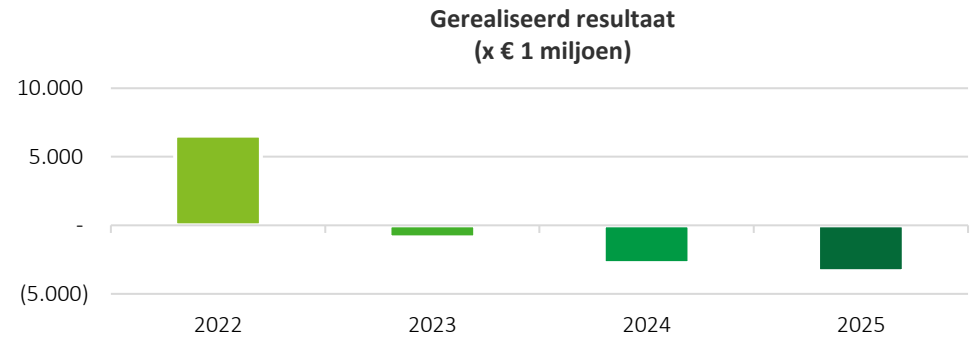
Exploitatieresultaat (x € 1.000)	
Totale baten	86.847
Totale lasten	-/- 92.906
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**-/- 6.059**
Af: stortingen in reserves	-/- 4.839
Bij: onttrekkingen aan reserves	2.125
Saldo mutaties reserves	-/- 2.714
Gerealiseerd resultaat	**-/- 3.346**

Het overzicht van baten en lasten over het boekjaar 2025 laat een nadelig gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 6 miljoen zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 1,5 miljoen (begroting na wijziging). De jaarrekening 2025 sluit – na verwerking van de mutaties in reserves – met een nadelig gerealiseerd resultaat van circa € 3,3 miljoen.

In de programmaverantwoording geeft het college per programma op hoofdlijnen een verklaring voor de gerealiseerde afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

De financiële positie van de gemeente

Solvabiliteit (VNG signaalwaarde 20% (minimum))

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Als sprake is van een forse schuld en veel eigen vermogen (totaal van algemene en bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Op de voorgaande pagina hebben wij een korte beschouwing van de ontwikkeling van de solvabiliteit in 2025 opgenomen.

Grondexploitatiequote (VNG signaalwaarde 20% (richtinggevend))

De grondexploitatiequote geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale baten van de gemeente. In de regel geldt: hoe hoger de grondexploitatiequote, hoe groter het risico dat de gemeente loopt.

Netto schuldquote (VNG signaalwaarde 100% (maximum))

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de ‘druk’ van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Ondanks de stijging van de schuldpositie per ultimo 2025 is de netto schuldquote nog ruim binnen de marge die de VNG hanteert.

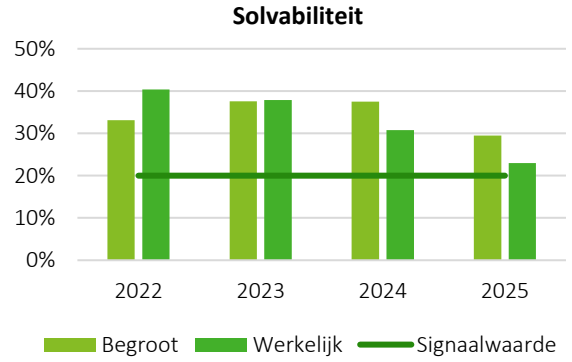
Structurele exploitatieruimte (VNG signaalwaarde 0% (minimum))

Voor de beoordeling van de financiële positie is ook van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

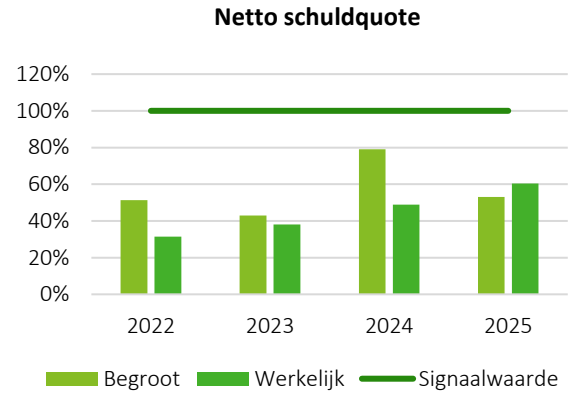
De opgenomen signaalwaarden zijn ontleend van de VNG. De provincie hanteert gelijke signaalwaarden.

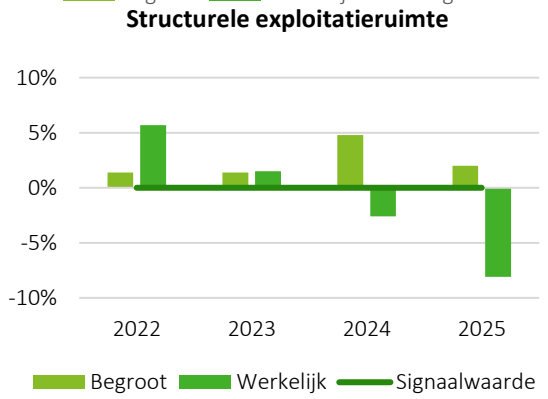
Net als voorgaand jaar is per ultimo 2025 sprake van een negatieve structurele exploitatieruimte. Ook in de gemeentebegroting 2026 zijn voor de jaren 2027 en 2028 negatieve percentages begroot. Uw gemeente vangt het tekort in de betreffende jaren momenteel op vanuit de algemene reserve. Dit is mogelijk binnen de kaders van het BBV en daarmee passend. Wij beschouwen dit als aandachtspunt richting de meerjarenraming. Hoewel de algemene reserve van de gemeente deze ruimte op korte termijn biedt is het op middellang termijn noodzakelijk de balans tussen structurele baten en lasten te (gaan) waarborgen

Kengetallen voor gemeente Losser (begroot en werkelijk over de periode 2022-2025)

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

De financiële positie van de gemeente

Voorspellende waarde van uw begroting

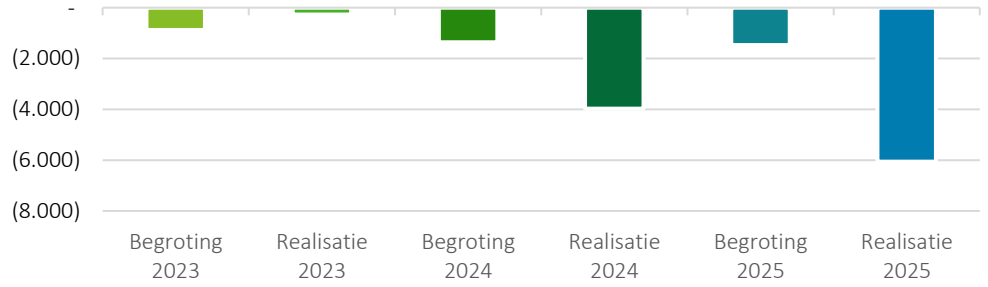
De begroting is voor uw gemeente een belangrijk sturingsinstrument. Het is een kaderstellend document waarmee de gemeenteraad financiële en beleidsmatige kaders vaststelt waarbinnen het college haar beleid en doelen kan realiseren.

De jaarrekening 2025 sluit met een negatief saldo van baten en lasten van € 6 miljoen. Na de mutaties in de reserves bedraagt het gerealiseerd resultaat € 3,4 miljoen negatief, daar waar een positief resultaat van € 0,3 miljoen was begroot. De gerealiseerde lasten zijn € 5,7 miljoen hoger dan de begrote lasten, daarentegen zijn de baten maar € 1,1 miljoen hoger dan begroot (na wijziging).

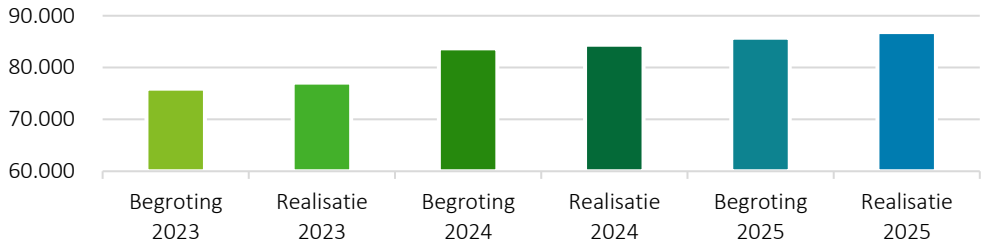
De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de begroting zijn gerealiseerd binnen het programma “Onmeunig mooi Losser” en met name veroorzaakt door extra lasten beheer gemeentelijke gebouwen en de hogere lasten Sociaal domein. De hogere lasten Onderwijs worden gecompenseerd door de hogere baten vanuit de specifieke uitkering.

Tenslotte is over 2025 € 1,5 miljoen meer besteed aan ‘onvoorziene lasten’.

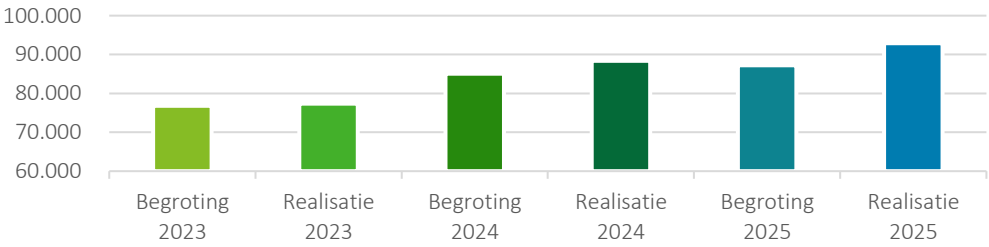
Saldo baten en lasten | Begroting versus realisatie (x € 1.000)

Baten | Begroting versus realisatie (excl. mutaties reserves) (x € 1.000)

Lasten | Begroting versus realisatie (excl. mutaties reserves) (x € 1.000)

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

De financiële positie van de gemeente

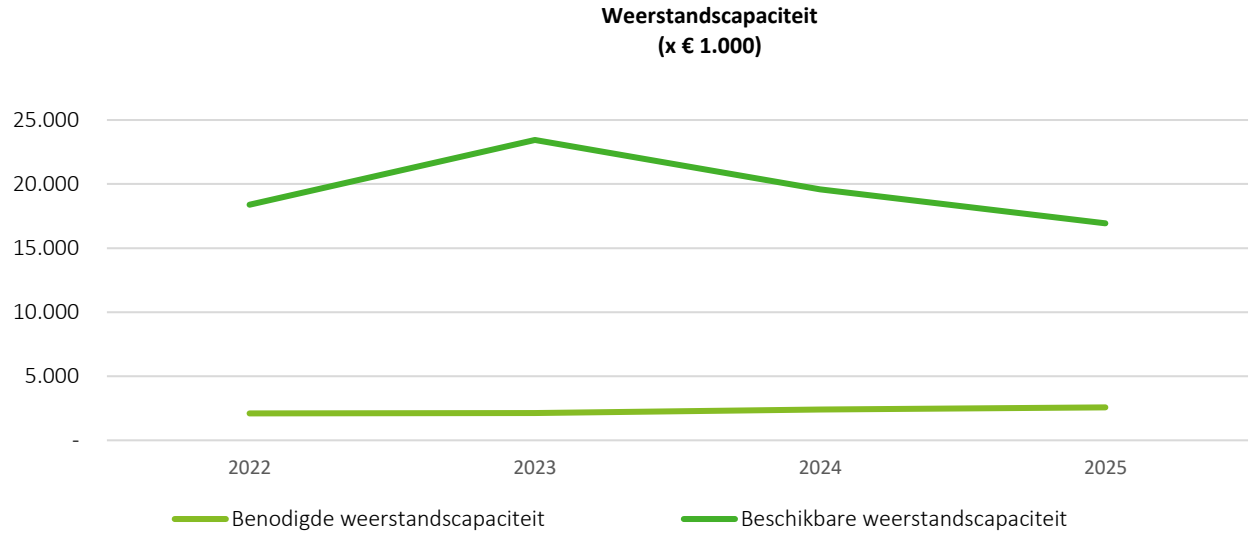
De ratio weerstandscapaciteit daalt

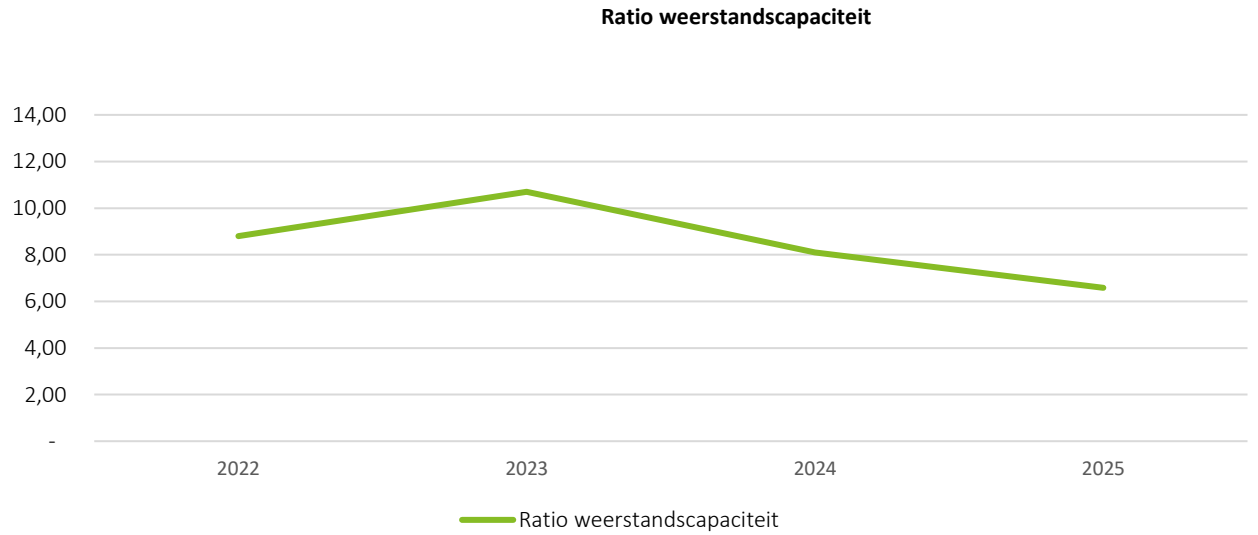
Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de door de gemeente geschatte risico's. Zoals blijkt uit de onderste grafiek hiernaast is de ratio weerstandstandscapaciteit in 2025 gedaald, van 8,1 naar 6,6. Deze daling is te verklaren door de afname van het eigen vermogen per ultimo 2025 ten opzichte van 2024. Desondanks is de ratio nog ruim boven de 'signaalwaarde' van 1 en dit betekent dat uw gemeente over voldoende weerstandscapaciteit beschikt om de door het college onderkende risico's ad € 2,6 miljoen (benodigde weerstandscapaciteit) op te kunnen vangen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Uw gemeente heeft op basis van deze risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 2,6 miljoen (2024: € 2,4 miljoen).

De inventarisatie van risico's – die in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van het jaarverslag is opgenomen – geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet, om daarmee de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij geeft het college een doorlopend inzicht in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op gewijzigde risico's in de top van de belangrijkste risico's.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college is verplicht in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen waarin het zich verantwoordt over de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties (inclusief begrotingsrechtmatigheid). Een uitgebreidere toelichting op de onrechtmatigheden en de vervolgacties om deze op te lossen/te voorkomen is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van het jaarverslag.

Ter onderbouwing van deze rechtmatigheidsverantwoording heeft de organisatie een risicoanalyse uitgevoerd en een controleplan opgesteld. In 2025 zijn de interne controles op gestructureerde wijze uitgevoerd en vastgelegd in de rapportage rechtmatigheid.

Verantwoordings- en rapportagegrens

Via de financiële verordening heeft de gemeenteraad de verantwoordings- en rapportagegrens vastgesteld. Deze verantwoordingsgrens hanteert het college bij het opmaken van de rechtmatigheidsverantwoording en de uiteindelijke conclusie hieromtrent. Fouten en onduidelijkheden die de verantwoordingsgrens niet overschrijden, zorgen voor een positieve uiting van het college waaruit blijkt dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording van gemeente Losser blijkt een aantal onrechtmatigheden welke de verantwoordingsgrens te boven gaan. Deze onrechtmatigheden vallen geheel binnen het begrotingscriterium.

Normenkader en financiële verordening

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Het normenkader 2025 is door de gemeenteraad vastgesteld op 23 september 2025. Wij hebben vastgesteld dat dit normenkader leidend is geweest voor het college om te komen tot de rechtmatigheids-verantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering.

In de financiële verordening zijn specifieke richtlijnen opgenomen over de wijze en diepgang van rapporteren over de rechtmatigheid en de wijze waarop het college om dient te gaan met begrotingsafwijkingen. Deze komen hierna nader aan bod.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium het belangrijkste toetsingskader. Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan baten, lasten en balansmutaties moeten zijn voortgekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de daarmee samenhangende programma's. Uitgangspunt is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen heeft geautoriseerd; in de begroting staan de door de raad vastgestelde bedragen voor lasten en baten, waaraan de beheershandelingen moeten passen.

De gemeenteraad en het college hebben afspraken gemaakt in welke situaties lastenoverschrijdingen onrechtmatig, maar onder voorwaarden acceptabel zijn (ze blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering). Dit is door het college op een juiste wijze toegepast in de jaarstukken 2025.

Wij hebben vastgesteld dat het college specifieke werkzaamheden heeft uitgevoerd ten aanzien van het begrotingscriterium, zijnde een controle op programma- en kredietoverschrijdingen. Hieruit blijkt dat over 2025 voor € 5,7 miljoen lasten- en kredietoverschrijdingen hebben plaatsgevonden. Hiervan is € 5 miljoen acceptabel op basis van de afspraken opgenomen in de financiële verordening. De niet-acceptabele afwijkingen passen binnen de normale activiteiten van de gemeente en zijn als zodanig toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Voorwaardecriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Gemeenten stellen via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen gemeentelijke kaders.

Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke. Deze vallen onder het getrouwe beeld en vallen per definitie onder de reikwijdte van de reguliere accountantscontrole. Ook voorwaarden die direct van invloed zijn op de verslaggeving c.q. het getrouwe beeld van de jaarrekening worden niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Hierbij kan worden gedacht aan het niet naleven van voorwaarden met betrekking tot het recht, de hoogte, de duur, termijnen, normbedragen, de doelgroep en de grondslag, bijvoorbeeld bij bijstandsverlening, maatschappelijke ondersteuning, inkomensoverdrachten en het opleggen van belastingen, waardoor de bijbehorende lasten of opbrengsten onjuist of onvolledig kunnen zijn. Het niet naleven van deze voorwaarden heeft direct invloed op het getrouwe beeld van deze posten in de jaarrekening.

Die onderwerpen die niet onder het getrouwheidsoordeel van de accountant vallen, hebben wij onderstaand nader toegelicht inclusief de wijze waarop het college deze in haar werkzaamheden heeft betrokken.

Aanbestedingen

Uw gemeente voert in het kader van de controle op de naleving van de aanbestedingsregels jaarlijks een uitgebreide 'spendanalyse' uit. Over 2025 zijn de juiste aanbestedingsrichtlijnen gehanteerd en de gemeente heeft geen overtredingen van de EU-aanbestedingsrichtlijnen geconstateerd.

Op basis van onze eigen (gegevensgerichte) controlewerkzaamheden hebben wij eveneens geen afwijkingen geconstateerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het criterium Misbruik & Oneigenlijk gebruik (M&O) vormt een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente. Dit criterium richt zich op het voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving. De gemeente Losser heeft verschillende verordeningen waarin diverse aspecten vanuit M&O zijn opgenomen.

Voor het boekjaar 2025 zijn geen onrechtmatigheden geïdentificeerd met betrekking tot het M&O-criterium.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Overige jaarrekeningposten

Sociaal domein

Het sociaal domein is en blijft een omvangrijke en complexe opgave. De beleidsterreinen binnen deze opgave raken direct aan het dagelijks leven van de inwoners van de gemeente Losser. Van de organisatie hebben wij begrepen dat er verder is ingezet op de reeds ingeslagen weg: versterken van de sociale basis, het bevorderen van gelijke kansen, het ondersteunen van een inclusieve en veilige samenleving en het vergroten van de vitaliteit. Tegelijkertijd zal naar verwachting de druk op de zorg de komende jaren toenemen vanwege stijgende kosten van zorg, personeelstekorten en toenemende vergrijzing. Dit stelt de gemeente voor keuzes, prioritering en een voortdurende afweging tussen ambities en uitvoerbaarheid.

De totale lasten van het sociaal domein bedroegen in 2025 € 41,9 miljoen, een stijging van € 3,1 miljoen ten opzichte van 2024 (€ 38,8 miljoen). In de begroting 2025 was rekening gehouden met een lastenstijging van circa € 2 miljoen. Ten opzichte van de begroting is in 2025 een afwijking op Jeugdzorg van circa € 1,7 miljoen en op Wmo van circa € 0,5 miljoen gerealiseerd. Deze afwijkingen zijn met name te verklaren door een te lage raming van de jeugdlasten in de tussentijdse financiële rapportage 2025.

Wij constateren dat de gemeente stappen heeft gezet de instroom te beperken door te investeren in preventieve maatregelen, wat heeft geleid tot een daling van het aantal mensen in de zorg. Echter het effect van deze lagere instroom zal naar verwachting pas in latere jaren een positief financieel effect hebben. Door de stijgende tarieven, mede door nieuwe aanbestedingen, laten de lasten op dit moment nog een stijgende lijn zien.

Daarnaast hebben wij begrepen dat niet alle ambities binnen de geplande termijnen zijn gerealiseerd; enkele visies en uitvoeringsplannen lopen door naar 2026. Daarnaast blijven ontwikkelingen rond huisvesting van statushouders en asielzoekers, de toenemende zorgzwaarte binnen de jeugdhulp en de financiële druk op Wmo en jeugdhulp aandacht en strakke sturing vragen. Gegeven de mix van gelijktijdige interventies en externe factoren is directe causaliteit tussen maatregelen en waargenomen effecten niet eenduidig vast te stellen.

Voorgaande benadrukt het belang van consequente uitvoering, monitoring en waar nodig tijdige bijsturing. Tenslotte merken wij op dat in het afgelopen jaar door onvoorziene tekort als gevolg van te lage ramingen op het sociaal domein in voorgaande financiële rapportage de algemene reserve onder druk wordt gezet. Wij vragen de raad daarom aanvullend aandacht te besteden aan lastenbeheersing en de realistische raming van toekomstige lasten.

Voorzieningen

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of in eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Binnen de voorzieningen moet, conform het BBV, onderscheid gemaakt worden naar: voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', 'egalisering van kosten' (groot onderhoud) en 'voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is'. In uw jaarrekening is dit onderscheid nog niet geheel conform het BBV. Wij hebben het college geadviseerd dit vanaf de jaarrekening 2026 overeenkomstig de vereisten van het BBV te presenteren.

Wij hebben het schattingsproces beoordeeld en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden ten aanzien van de juiste waardering, presentatie en volledigheid van de voorzieningen uitgevoerd.

Voorziening APPA-regeling (wethouders pensioenen)

In 2025 is een onderzoek uitgevoerd onder veel gemeenten naar de voorziening voor de pensioenaanspraken van wethouders in het kader van de overgang van de APPA-regeling naar ABP per 1 januari 2028. Hierbij is de voorziening met peildatum 1 januari 2025 vergeleken met de voorziening die op basis van de huidige pensioenaanspraken en grondslagen op diezelfde datum aanwezig zou moeten zijn. Daarnaast is onderzocht hoe hoog de voorziening zou zijn geweest als de pensioenaanspraken op dat moment al naar ABP waren overgedragen. De Commissie BBV heeft in een stellige uitspraak (3 december 2025) opgenomen dat bij de verantwoording over het begrotingsjaar 2025 de hoogte van de voorziening per 31 december gelijk gesteld moet worden aan de prognose op basis van het uitgevoerde onderzoek.

Uw gemeente heeft overeenkomstig de stellige uitspraak in de jaarrekening 2025 de extra dotatie ad € 641.000 verwerkt.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Oldenzaalsestraat
Lutterstraat
Bernard Leerinkstraat
Raadhuisplein

Fraude, integriteit, en naleving wet- en regelgeving

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving

Bij onze controle vragen wij u jaarlijks inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking kan bevatten door fraude of het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van de inschattingen, het proces dat u daarbij hanteert, en de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft uw organisatie aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken.

In onze boardletter hebben wij uitgebreid gerapporteerd over fraude en integriteit, en de stappen die uw gemeente hierin nog heeft te zetten.

Ten opzichte van voorgaand jaar heeft uw gemeente concrete vervolgstappen gezet in de door-ontwikkeling van het interne frauderisicomanagement. Waar voorgaand jaar een eerste aanzet tot een frauderisicoanalyse en een implementatieplan had opgesteld, heeft de organisatie thans een meer uitgewerkte analyse en nadere keuzes vastgelegd om frauderisicomanagement structureel in te bedden.

Wij hebben kennisgenomen van de geactualiseerde interne frauderisicoanalyse. Deze analyse is verbreed en kwantitatief uitgewerkt voor de kernprocessen binnen de gemeente, zodat per risico inzicht bestaat in zowel de kans als de impact en in de mate waarin bestaande beheersmaatregelen het restrisico reduceren. Tevens is de governance verder vormgegeven: verantwoordelijkheden en rollen zijn duidelijker beschreven en gepositioneerd binnen een 3LoD-opzet (Three Lines of Defense), waardoor uitvoering, monitoring en onafhankelijke assurance gescheiden en traceerbaar zijn.

Wij onderschrijven de positieve doorontwikkeling en adviseren de frauderisicoanalyse periodiek te (blijven) actualiseren, de hoofdlijnen en belangrijke keuzes bestuurlijk te verankeren en proactief te communiceren over gemaakte keuzes en prioriteiten richting de gemeenteraad. Daarnaast is het van belang dat de uitvoering wordt ondersteund met voldoende capaciteit en gerichte monitoring, zodat de werking van de controls aantoonbaar blijft.

Fraude en integriteit

Jaarlijks verkrijgen wij inzicht in de integriteitsmeldingen, die wij vervolgens bespreken met uw coördinator integriteit. Wij hebben op basis van onze controle en de besprekingen geen fraudegevallen geconstateerd.

Onze conclusie is voorts dat uw gemeente op een adequate wijze opvolging geeft aan geïdentificeerde integriteitskwesties, en hierover tijdig met ons in contact treedt.

Werkzaamheden fraude

Wij hebben ten behoeve van onze controle van de jaarrekening met betrekking tot het voorgeschreven frauderisico op 'management override of controls' aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Dit frauderisico kan zich (met name) voordoen in de handmatige journaalposten (memoriaalboekingen, overboeking tussen programma's). Derhalve hebben wij specifieke werkzaamheden op deze boekingen uitgevoerd.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en daarom besteden wij bij onze controle extra aandacht aan deze boekingen. Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren, en toe te spitsen op het specifieke risico en karakter van memoriaalboekingen, hebben wij gebruik gemaakt van een data-analyse tool. Met deze data-analyse hebben wij een diepgaande en risicogerichte analyse uitgevoerd van deze in opzet meer risicovolle boekingen. Hieruit zijn geen onjuistheden, onrechtmatigheden of anderszins bijzonderheden gebleken.

Wij hebben bij het uitvoeren van onze werkzaamheden geen signalen en/of indicaties dat er sprake is van fraude.

Geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college, inclusief het invoeren en onderhouden van interne beheersingsmaatregelen voor de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en efficiency van de bedrijfsvoering, en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute, zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten, doordat sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen of verkeerd voorstellen van zaken, of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben de accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast, in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Overige onderwerpen

Geen feitelijke niet-gecorrigeerde controleverschillen geïdentificeerd met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Door het invullen van deze functie via inhuur, is de WNT-verantwoording over 2025 anders dan voorgaande jaren. De verantwoording over Ingehuurde topfunctionarissen kent andere elementen dan bij reguliere medewerkers.

Vanwege de specifieke wetgeving rondom het vertrek van een topfunctionaris bij een organisatie en de lage goedkeuringstolerantie bij de WNT-verantwoording hebben WNT-specialisten ondersteund bij de controle van de WNT-verantwoording over 2025. Wij hebben de uitkomsten van deze werkzaamheden betrokken in onze controle en geen aandachtspunten geconstateerd.

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot naleving van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en de publicatieverplichtingen van de WNT.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2025. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2025 voldoende voor de doelstelling van onze controle.
- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Het normenkader 2025, dat door de gemeenteraad is vastgesteld in haar vergadering d.d. 23 september 2025.

Onze communicatie met het management

Wij hebben het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen gevraagd aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

Wij hebben van het college van gemeente Losser een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het college en het ambtelijk management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen tijdens het uitvoeren van onze controle.

Naar onze mening is ons bij het uitvoeren van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Er zijn geen belangrijke wijzigingen in de verslaggevingsregels

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van uw gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting op de jaarrekening 2025, onder ‘Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling’.

Wij hebben het, door het college en het ambtelijk management, toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Wij zijn van mening dat de verslaggevingsvraagstukken en de toegepaste inschattingen goed onderbouwd en redelijk zijn in finale jaarstukken, alsook consistent zijn gebruikt.

Kwaliteit en transparantie van de jaarstukken

Bij de jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat uw jaarstukken 2025 voldoen aan de vereisten uit het BBV. Wij hebben bij onze werkzaamheden de jaarstukken integraal doorgenomen en hebben daarbij – naast de verenigbaarheid van jaarverslag en jaarrekening – vanuit het belang en begrip van de gebruikers van de jaarstukken vooral gelet op de toegankelijkheid en begrijpelijkheid van de daarin opgenomen toelichtingen en analyses. Na enkele tekstuele aanpassingen en verduidelijkingen in de jaarstukken voldoen de jaarstukken aan de minimale vereisten van het BBV.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Interne beheersing

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2025

Boardletter 2025, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2025 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle was primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

Voor de bevindingen van de interim-controle en onze aanbevelingen verwijzen wij naar onze boardletter 2025 gedateerd d.d. 15 januari 2026. Deze boardletter hebben wij op 13 januari 2026 besproken met de leden van de financiële werkgroep.

In de boardletter hebben wij een aantal aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2025 benoemd. Als onderdeel van onze werkzaamheden voor de jaarrekening zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten voldoende zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging en/of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Evaluatie opstel- en controleproces

Medio 2025 hebben wij met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2024 geëvalueerd, en waar nodig aanscherpingen verwerkt in het interne ‘draaiboek’ voor het opstelproces en de werk- en planningsafspraken voor de jaarrekening. Met deze aanpassingen is het proces verder geoptimaliseerd. Het opstel- en controleproces is door een goede samenwerking prettig verlopen.

Vanwege personele wisselingen binnen de ambtelijke organisatie en door de gevraagde inzet voor de verificatiesessies van het nieuwe financiële systeem, ERPx, is het controleproces dit jaar minder efficiënt verlopen dan voorgaande jaren. Ondanks deze capaciteitskrapte heeft de ambtelijke organisatie er alles aan gedaan om het proces draaiende te houden. Wij danken de ambtelijke organisatie voor de inzet en energie die zij heeft gestoken om, ondanks de obstakels, het proces zo goed mogelijk te laten verlopen.

Medio 2026 evalueren wij – mede op basis van de actualisatie van de risicoanalyse voor de jaarrekening 2026 – wederom gezamenlijk het proces om te bepalen op welke terreinen/aspecten verdere verbeteringen in het opstel- en controleproces van de jaarrekening mogelijk zijn.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving inclusief cybersecurity zit in een groeipad

Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole verkrijgen wij inzicht in de IT-omgeving, risico’s en (significante) tekortkomingen. Ook verkrijgen wij inzicht in de belangrijkste IT-beheersmaatregelen welke nodig zijn om te steunen op uw IT-omgeving.

Voor het boekjaar 2025 is opnieuw een ISAE3402 type II rapport afgegeven voor de systemen CODA en Suite. Wij hebben deze verklaring betrokken in onze beoordeling van de automatiseringsomgeving voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening, hierbij hebben wij geen nieuwe bevindingen geconstateerd ten opzichte van voorgaande jaren. Geconstateerde bevindingen zijn door de externe IT-auditor of het IT-bedrijf van de gemeente Enschede adequaat opgevolgd dan wel gemitigeerd via aanvullende werkzaamheden. De ISAE3402 rapportage vormt daarmee een solide basis voor onze controleaanpak waarbij wij in toenemende mate gebruikmaken van de uitkomsten van deze assurance-rapportage. In het aankomende boekjaar zullen wij samen met de gemeente verder evalueren in hoeverre en op welke onderdelen het mogelijk is te gaan steunen op de relevante applicaties c.q. controls binnen de applicaties.

Daarnaast merken wij op dat de gemeente in voorbereiding is op de overgang naar ERPx als nieuw financieel systeem vanaf het boekjaar 2027. Ter ondersteuning hiervan hebben wij enkele handreikingen verstrekt waaronder een normenkader en aandachtspunten gebaseerd op ervaringen bij andere gemeenten. Indien gewenst kan verdere ondersteuning worden geboden bij de implementatie.

Wij zullen de voortgang van deze ontwikkelingen verder opvolgen en hierop terugkomen in onze boardletter 2026. Na implementatie van het nieuwe financiële systeem zal gezamenlijk worden beoordeeld in hoeverre kan worden toegewerkt naar een situatie waarin gesteund kan worden op geautomatiseerde gegevensverwerking in het kader van de jaarrekeningcontrole.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Bijlagen

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

A - Niet-gecorrigeerde controleverschillen en onzekerheden

In de onderstaande tabellen is een overzicht opgenomen van de niet-gecorrigeerde controleverschillen en/of onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 180.000 (zijnde 10% van de goedkeuringstolerantie).

Aard van de fouten	Bedrag
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	€ 0
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode:	€ 0
Totaal getrouwheidsfouten	€ 0

Aard van de onzekerheden	Bedrag
Effect geconstateerde onzekerheden huidige periode	€ 0
Totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	€ 0

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, en onzekerheden in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen en/of onzekerheden.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening 2025 en onze conclusies ten aanzien van de rechtmatigheid van de SiSa-bijlage 2025. Tevens nemen wij onderstaand de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen op.

- Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend
- Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	n.v.t.	€ 0	
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	n.v.t.	€ 0	
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	€ 0	
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	€ 0	
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	n.v.t.	€ 0	
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	€ 0	
IenW E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	€ 0	
IenW E111	Regeling stimulering schoon en emissieloos bouwen voor medeoverheden	n.v.t.	€ 0	
IenW E120	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	n.v.t.	€ 0	
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	
Subtotaal			**€ 0**	

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2025

Code	SiSa-regeling	Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
Subtotaal – zie vorige pagina			**€ 0**	
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	n.v.t.	€ 0	
SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2025	n.v.t.	€ 0	
VWS H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	€ 0	
VWS H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	€ 0	
VRO J17	Realisatiestimulans 2025	n.v.t.	€ 0	
VRO J55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	€ 0	
VRO J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	n.v.t.	€ 0	
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	€ 0	
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	€ 0	
Totaal			**€ 0**	

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Lossser in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings-maatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico’s ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde ‘onafhankelijkheids-evaluatie’), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad, raadscommissie of auditcomité, overwegen wij ook een van deze instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheids-voorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen wordt periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om het komend boekjaar teamleden bij de gemeente Losser te rouleren.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Losser

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

© 2025. For information, contact Deloitte The Netherlands.

Deloitte.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL’’ of ‘’Deloitte Global’’), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

© 2025. Voor informatie, contact Deloitte Nederland.